

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

31.03. 2016 р.

Львів

№ 13/05-17рк/к

Брюховицька селищна рада
79491, Львівська обл., м. Брюховичі, вул. Ясна, 1

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

(на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції»)

У зв'язку із здійсненням державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку ритуальних послуг, з метою виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, Львівським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – ЛОТВ АМК України) надано запит про надання інформації Брюховицькій селищній раді (лист від 25.02.2016 № 13/05-155).

У відповідь на вищевказаний запит Брюховицька селищна рада (лист від 09.03.2016 № 374) проінформувала наступне.

Рішенням від 29 грудня 2014 року №504 утворено «Комунальне підприємство Брюховицької селищної ради». Відповідно до статуту «Комунального підприємства Брюховицької селищної ради» затвердженого Рішенням від 29 грудня 2014 року №504, метою та одним з основних завдань підприємства, зокрема є:

2.1.Активізація соціально-економічного розвитку території, експлуатація та розвиток майнового комплексу та житлово-комунального господарства, надання практичної допомоги у створенні робочих місць та надання послуг членам громади, здійснення благоустрою та озеленення території, санітарної очистки, надання ритуальних послуг, виготовлення та реалізація товарів народного споживання, виконання будівельно-монтажних робіт та інші роботи для задоволення потреб населення села і бюджетних установ;

- покращення благоустрою населених пунктів селищної ради, надання послуг членам громади, надання підтримки окремим групам населення (ветеранам

Великої вітчизняної війни, багатодітним матерям, інвалідам,одиноким членам громади та ін.);

- утримання нерухомого та рухомого майна, обладнання та приладів, які знаходяться на балансі підприємства, в належному стані;
- забезпечення нерухомого майна, яке знаходиться на балансі підприємства електроенергією, теплом, водопостачанням;
- забезпечення безперервної та раціональної експлуатації нерухомого майна, обладнання, інвентарю, приладів та майна наданого в оренду;

2.3.14.Організація поховань та надання пов'язаних з ними послуг в тому числі:ритуальних послуг згідно з договорами-замовленнями; надання населенню послуг з перевезення тіл померлих та осіб, що їх супроводжують в міському та приміському сполученні; виконання робіт з благоустрою місць поховань та прилеглих територій; утримання місць поховання згідно із встановленими правилами та санітарними нормами, організація надання послуг населенню по догляду за могилами;

2.3.15.Видача користувачу місця поховання свідоцтва про поховання.

В свою чергу Рішенням від 20 жовтня 2015 року №1326 «Про затвердження розцінок на в'їзд автотранспорту на територію кладовища, копання могили та проведення захоронення» затверджено розцінки копання могили та проведення захоронення на території селищного кладовища і затверджено розцінки за в'їзд автотранспорту на територію селищного кладовища.

Засади здійснення діяльності з поховання померлих визначаються:

- Законом України «Про поховання та похоронну справу»;
- наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710;

які передбачають наступне (інформація наведена у таблиці № 1 і таблиці № 2):

Таблиця №1

Норми Закону України «Про поховання та похоронну справу»	Текст норми Закону України «Про поховання та похоронну справу»	Констатація
Преамбула	Цей Закон визначає загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, регулює відносини, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання, а також встановлює	Тобто, саме, Закон України «Про поховання та похоронну справу» визначає правові засади здійснення діяльності з поховання померлих, складовою частиною якого є, зокрема, наявність ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства

	гарантії належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого та збереження місця поховання	
Стаття 5	<p>Державні стандарти, інші нормативні документи в галузі поховання складаються з:</p> <ul style="list-style-type: none"> -необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення; -єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності. 	Тобто, дана норма передбачає перелік вимог щодо порядку організації поховання померлих, та дотримання вимоги передбачено єдиною методикою при визначенні вартості ритуальних послуг
Стаття 8	<p>Організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється... органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.</p> <p>Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, в межах своєї компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2)затверджує необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення; 3)затверджує типові положення про ритуальну службу; 4)встановлює вимоги щодо утримання та охорони місць поховань; <p>Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3)створюють ритуальні служби.. 	Тобто, дана норма Закону України «Про поховання та похоронну справу» передбачає, у рамках організації діяльності у сфері поховання померлих, створення органом місцевого самоврядування ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства

Стаття 9	Ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбачених пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону	Тобто, згідно з даною нормою Закону України «Про поховання та похоронну справу» ритуальна служба, внаслідок здійснення господарської діяльності з надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, відповідно до норми абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розглядається як суб'єкт господарювання, основним завданням якого є забезпечення рівня мінімальної пропозиції на ринку ритуальних послуг
Стаття 12	Особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до міського, сільського, селищного голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із міським, сільським, селищним головою або ритуальною службою про надання цих послуг.	Тобто, відповідно до даної норми особа, яка зобов'язалась поховати померлого має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів діяльності, які уклали договори із міським (сільським, селищним) головою або ритуальною службою. Отже, не створення ритуальної служби перешкоджає доступу на ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг обмежує конкуренцію на зазначеному ринку, внаслідок чого споживачі не мають можливості вибирати між ними

Таблиця №2

Норми наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за №1110/9709	Текст норм наказу Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709	Констатації
Пункт 4	Основними завданнями	Тобто, згідно з даною нормою

<p>Типового положення про ритуальну службу в Україні, що затверджене наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>ритуальної служби є здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної приналежності</p>	<p>Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба внаслідок здійснення господарської діяльності з надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, відповідно до норми абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», розглядається як суб'єкт господарювання, основним завданням якого є забезпечення рівня мінімальної пропозиції на ринку ритуальних послуг</p>
<p>Пункт 5 Типового положення про ритуальну службу в Україні, що затверджене наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>Ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана:..... організувати поховання померлих згідно з договорами – замовленнями; створювати рівні умови для поховання померлого незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак; розширювати номенклатуру ритуальних послуг для громадян з різними фінансовими можливостями; на підставі договору – замовлення забезпечувати безперешкодний доступ на територію кладовища (крематорію) суб'єкта господарської діяльності (далі – виконавця послуг), з яким укладено договір про надання ритуальних послуг; .....</p>	<p>Тобто, відповідно до даної норми Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба, здійснюючи господарську діяльність на ринку ритуальних послуг, повинна створювати як рівні умови для поховання померлих, незалежно від будь-яких ознак, так і забезпечувати у межах відповідного порядку, безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг</p>
<p>Пункт 8 Типового положення про ритуальну службу в</p>	<p>Ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання в такому порядку:..... Суб'єкт господарювання...., що</p>	<p>Тобто, згідно з даною нормою Типового положення про ритуальну службу в Україні, ритуальна служба забезпечує, у межах відповідного порядку, безперешкодний доступ на</p>

<p>Україні, що затверджене наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<p>виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подавати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені у встановленому порядку копії)... документи... Протягом 14 робочих днів з дня отримання заяви територіальна ритуальна служба укладає з суб'єктами господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. Безпідставна відмова в укладанні договору не допускається, вона повинна бути аргументована</p>	<p>ринок ритуальних послуг суб'єктів господарювання – виконавців послуг, що повинно сприяти розвитку конкуренції, внаслідок чого споживачі матимуть можливість вибирати між кількома продавцями, надавачами послуг</p>
<p>Пункти 1, 2, 3, 4, 6, 9 Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, що затверджений наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193, який зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання. 2. Оформлення свідоцтва про поховання. 3. Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили). 4. Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації під поховання в існуючу могилу. ..... 6. Поховання та під поховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю. ..... 9. Запаювання оцинкованої труни. 	<p>Тобто, дані норми Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, визначають рівень мінімальної пропозиції (з врахуванням особливостей місця поховання) на ринку ритуальних послуг, що повинен забезпечуватись ритуальною службою</p>

Натомість, Рада не створила (не визначила) ритуальну службу – спеціалізоване комунальне підприємство, що може призвести до:

- недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг (для прикладу: вищевказана поведінка органу місцевого самоврядування може заважати появі нової конкуренції та нових конкурентів (ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства і суб'єктів господарювання – виконавців послуг, які, лише, у межах відповідного порядку, матимуть безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг), що може негативно вплинути на потенційну конкуренцію, внаслідок чого вона не може стати реальною);
- обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг (для прикладу: вищевказана поведінка органу місцевого самоврядування (не створення (не визначення) ритуальної служби, як спеціалізованого комунального підприємства) може зменшити конкурентний тиск на можливих учасників ринку).

Отже, не визначення Брюховицькою селищною радою ритуальної служби свідчить про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентної дії (шляхом бездіяльності) органу місцевого самоврядування, що може призвести до обмеження конкуренції.

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції Адміністративна Колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Брюховицькій селищній раді обов'язкові для розгляду,

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які полягають у обмеженні конкуренції на ринку ритуальних послуг та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 3 статті 50, та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентної дії органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції (не визначення ритуальної служби), а саме створити (визначити) ритуальну службу.
2. Повідомити про виконання Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України протягом шести місяців з дня їх отримання.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом господарювання, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", за умови виконання положень рекомендацій у разі якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії:

Басараба А.Д.